Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

21 501-07 Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1394 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 september 2016

Hierbij zend ik u het verslag van de Eurogroep en informele Ecofin van 9 en 10 september 2016 te Bratislava.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

kst-21501-07-1394
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

Verslag van de Eurogroep en informele Ecofin 9 en 10 september in Bratislava

Eurogroep

Griekenland

De Eurogroep besprak de voortgang in het Griekse leningenprogramma. Er is een aantal *milestones* dat nog moet worden geïmplementeerd om de eerste review af te ronden en dat gekoppeld is aan een uitkering. Hoewel de voortgang een gemengd beeld laat zien, met specifieke moeilijkheden op het gebied van privatiseringen en het gebied van energie, rapporteerden de instellingen ook een recente intensivering van het werk in de afgelopen dagen. Het ESM herinnerde eraan dat de periode waarin de uitstaande deeltranche van 2,8 miljard euro beschikbaar is eind oktober afloopt. Het resterende bedrag van 2,8 miljard euro is in twee delen opgesplitst en gekoppeld aan de implementatie van hervormingen (*milestones*, gekoppeld aan een uitkering van 1,1 miljard euro) en het wegwerken van betalingsachterstanden (gekoppeld aan een uitkering van 1,7 miljard euro). Dit is een onderdeel van de tweede tranche met een totale omvang van 10,3 miljard euro. Van deze 10,3 miljard euro is op 17 juni jl. (op basis van het positieve oordeel van de instituties over de implementatie van prior actions) reeds een eerste uitkering van 7,5 miljard euro gedaan. Het IMF lichtte toe dat binnenkort een Artikel IV evaluatie zou worden uitgevoerd.

De instellingen uitten hun zorgen over de recente ontwikkelingen omtrent het gerechtelijke onderzoek naar de voormalige president en medewerkers van het Griekse statistische bureau (ELSTAT) voor de vermeende manipulatie van begrotingsdata. De Commissie bracht in herinnering dat EUROSTAT consistent de door ELSTAT vanaf 2010 geproduceerde begrotingsdata heeft gevalideerd.

De Griekse overheid is dringend aangemoedigd om de implementatie van de resterende *milestones* te versnellen in lijn met het tijdspad zoals overeengekomen in mei. Tegen die achtergrond was het goed om van de Griekse Minister te horen dat hij vastberaden is om dit snel te doen. De voorzitter concludeerde dat de Eurogroep de situatie de komende weken nauwlettend in de gaten zal houden.

Thematische discussie over de kwaliteit van overheidsfinancien – spending reviews

De Eurogroep heeft een thematische discussie gehouden over het verbeteren van de kwaliteit van overheidsfinanciën in de lidstaten door middel van het gebruik van *spending reviews*. Dit zijn beleidsdoorlichtingen die inzicht geven in de doelmatigheid en doeltreffendheid van overheidsuitgave[1].

Deze *reviews* kunnen Ministers van financiën helpen een beter inzicht te krijgen in mogelijke verbeteringen in de effectiviteit van de overheidsfinanciën, prioriteiten te overwegen en ervoor zorgen dat overheidsgeld goed besteed wordt. In de Eurogroep zijn informatie en ervaringen uitgewisseld over de toepassing van *spending reviews* door verschillende lidstaten. Zoals in de meegestuurde Commissie note is te lezen hebben verschillende lidstaten in hun stabiliteitsprogramma's aangegeven *spending review* uit te voeren.De Eurogroep heeft een verklaring aangenomen waarin algemene principes zijn opgenomen over het gebruik

[1] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

van *spending reviews* [2]. De Eurogroep is overeengekomen om vanaf de eerste helft van 2017 regelmatig terug te komen op de stand van zaken van de implementatie van spending reviews in eurozonelidstaten.

Actuele begrotingsonderwerpen

Bij dit agendapunt zijn drie deelonderwerpen besproken, de inleverdata voor de Draft budgetary plans (DBP's), de buitengewone tekortprocedures (EDP's) van Spanje en Portugal en als laatste het versimpelen van het stabiliteits- en groeipact (SGP).

Allereerst werd er gesproken over het vroege en late inleveren van DBP's. Hier is de afgelopen jaren al eerder naar gekeken. Alle Ministers hebben zich nu gecommitteerd aan het inleveren van de DBPs tussen 1 en 15 oktober. Dit betekent dat er geen vroege of late inzendingen meer zullen zijn. Dit maakt het mogelijk voor de Commissie om alle DBPs tegelijk te beoordelen. Daarnaast is de vraag aan de orde gesteld wat een DBP zou moeten bevatten in het geval een regering demissionair is. Het antwoord op deze vraag zal in de komende weken nader worden uitgewerkt. Er was overeenstemming dat veranderingen in de DBP-procedure ook moeten worden verwerkt in de *Code of Conduct* die hoort bij het *Two-pack*.

Als tweede is geïnventariseerd waar de Commissie staat met de voorbereidingen van de gedeeltelijke bevriezing van vastleggingen van structuurfondsen als gevolg van de buitensporige tekortprocedure in Spanje en Portugal, alsmede de dialoog met het EP hierover. De Commissie gaf aan dat die dialoog met het EP eerst plaats moet vinden voor zij met een voorstel voor bevriezing kan komen. Er is nog geen datum vastgelegd voor de dialoog met het EP. Er was in de Eurogroep algemene instemming dat de dialoog zo snel mogelijk moet worden afgerond. De ECB benadrukte dat een consistente implementatie van het huidige begrotingsraamwerk cruciaal is om de geloofwaardigheid hiervan te bewaren en dat dit ook in het vijf presidenten rapport is benoemd als voorwaarde voor eventuele verdere integratiestappen.

Spanje en Portugal moeten, bovenop hun DBPs, voor 15 oktober een speciale rapportage insturen over de effectieve actie die ze moeten nemen. De Spaanse Minister van financiën lichtte toe dat een beleidsarm DBP ingestuurd zou worden en sprak vertrouwen uit dat Spanje de eigen budgettaire doelstellingen zou halen in 2016. De Portugese Minister bevestigde ook dat de uitvoering van de begroting en de genomen maatregelen in Portugal in lijn zijn met de budgettaire doelstellingen. In de herfst komt de Eurogroep terug op de DBP's.

Als derde is gesproken over de voortgang in het technische werk om het SGP simpeler, beter voorspelbaar en begrijpelijker te maken binnen de bestaande regels. Dit gaat specifiek om het gebruik van de uitgavenregel in zowel de preventieve als de correctieve arm van het SGP. Dit is een discussie die is gestart bij de informele ecofin in Amsterdam in april van dit jaar onder Nederlands voorzitterschap. Er is goede voortgang gemaakt en naar verwachting kunnen er aan het einde van dit jaar besluiten worden genomen over specifieke voorstellen. Aan de volatiliteit die uit de *output gap*-berekeningen komt zal op technisch niveau verder worden gewerkt.

[2] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Wisselkoersontwikkelingen

In voorbereiding op de G7 die en marge van de IMF-jaarvergadering in Washington eind september plaatsvindt heeft de Commissie de wisselkoersontwikkelingen toegelicht. Er volgde hierop geen discussie.

Informele Ecofin

Toekomst economisch beleid

Het Slowaakse voorzitterschap had tijdens de lunch een reflectieve discussie voorzien over de toekomst van het economisch beleid. Het rondgestuurde document, zie bijlage[3], raakt aan verschillende bredere thema's waaronder de stappen die zijn genomen sinds de crisis en het institutionele raamwerk van de eurozone. Diezelfde breedte aan perspectieven was ook terug te vinden in de discussie tijdens deze lunch. Een aantal lidstaten benadrukte dat het van belang is gelijkheid in de EU te versterken en concrete problemen van burgers op te lossen. Andere lidstaten benadrukten het belang van het vergroten van de hoeveelheid investeringen in de EU.

Oud-Minister van financiën van Zweden Anders Borg en oud-Premier van Italië Mario Monti waren door het voorzitterschap uitgenodigd om de discussie in te leiden.

Begrotingscapaciteit

Het Slowaakse voorzitterschap agendeerde een gedachtewisseling over de vormgeving van een begrotingscapaciteit[4]. Het bijgevoegde document van het voorzitterschap roept in herinnering dat het vijf-presidentenrapport van vorig jaar een macro-economisch stabilisatiemechanisme beschrijft in de tweede fase van versterking van de EMU. Het voorzitterschap had externe sprekers uitgenodigd van CEPS en Bruegel, twee Brusselse denktanks, en van het IMF. Deze presentaties gingen niet zozeer over de noodzaak van een begrotingscapaciteit maar over de vormen die een begrotingscapaciteit zou kunnen krijgen.

Een aantal lidstaten sprak zich in de discussie positief uit over het opzetten van een begrotingscapaciteit en legde de nadruk op de voorwaarden waar een dergelijk mechanisme aan zou moeten voldoen.

Nederland is, net als een aanzienlijke groep andere lidstaten, geen voorstander van het opzetten van een begrotingscapaciteit en heeft aangegeven dat er niet te veel verwacht moet worden van één instrument. Er is een tendens dat er te veel naar het centrum (de EU) gekeken wordt voor oplossingen. Lidstaten zullen in eerste instantie hun eigen economie moeten moderniseren. Daarnaast komen asymmetrische schokken in de eurozone slechts beperkt voor, de meeste schokken zijn conjunctureel. Dit houdt in dat lidstaten vrijwel gelijktijdig economische schokken ondervinden en een begrotingscapaciteit waarin landen elkaars schokken opvangen dus hierbij niet helpt.

Een aantal andere argumenten van Nederland werd ook door andere lidstaten genoemd die net als Nederland de nut en noodzaak van een begrotingscapaciteit niet zien. Allereerst bieden de begrotingsregels, het Stabiliteits- en Groeipact (SGP) genoeg ruimte om conjuncturele schokken op te vangen, als lidstaten maar zorgen dat ze met hun begroting op hun

[3] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.
[4] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

middellangtermijndoelstelling (MTO) zitten. Daarnaast werd ook het argument dat door het verder ontwikkelen van de kapitaalmarktunie schokken, net zoals in de VS, beter kunnen worden opgevangen via private kanalen vaak genoemd. Als derde noemden deze lidstaten ook de noodzaak van verdere convergentie van economieën.

Veel lidstaten riepen op dat er vooral ook eerst vertrouwen moet worden gecreëerd voordat er volgende stappen kunnen worden genomen. Het consistent volgen van de afgesproken regels (waaronder het SGP) en implementeren van de gemaakte afspraken (waaronder de bankenunie) is hiervoor volgens velen cruciaal. Daarnaast werd door meerdere lidstaten genoemd dat dit niet het moment is voor een verdragswijziging die waarschijnlijk nodig zou zijn voor een dergelijk nieuw initiatief.

Belastingen

Er vond een gedachtewisseling plaats over belastingen. Het ging over de noodzaak om zowel de prioriteiten van het aanpakken van BEPS *(Base erosion and profit shifting)*, belastingontwijking, criminaliteit en terrorismefinanciering als het doel van het verzekeren van een stabiele en voorspelbare belastingomgeving, een passend investeringsklimaat en inclusieve groei te borgen[5]. Een brede agenda dus die ook werd weerspiegeld door de inbreng van de verschillende lidstaten. De discussie werd afgetrapt met een presentatie door de secretaris-generaal van de OESO, Angel Gurría. Hij stelde dat de EU goede voortgang heeft gemaakt en dat het nodig blijft te werken aan gezamenlijke standaarden. Daarnaast blijft het volgens hem op nationaal niveau van belang de samenwerking tussen verschillende instanties te verbeteren en noemde hij verder bemiddelingsprocedures als een goede manier om belastingonzekerheid aan te pakken.

Het recente besluit van de Commissie over staatssteun aan Apple door de Ierse overheid kwam ook meerdere keren ter sprake. De Ierse Minister van financiën lichtte toe waarom de Ierse regering tegen het besluit van de Commissie in beroep gaat. Hij stelde onder andere dat deze vermeende staatssteun plaatsvond onder een belastingregime dat met de hulp van de OESO is hervormd en dus ook niet meer bestaat. Het Slowaakse voorzitterschap gaf aan zich in te zullen zetten om de opkomende wetgevingsvoorstellen vooruit te brengen met als voornaamste doel belastingontwijking aan te pakken en tegelijkertijd een ondernemersvriendelijk klimaat te behouden.

Investeringsplan

De Ministers namen de stand van zaken op van het functioneren van de eerste twee pilaren van het investeringsplan voor Europa, het Europees Fonds voor Strategische Investeringen (EFSI) en de Europese investeringsadvieshub[6]. De Ministers werden geïnformeerd over de uitvoering van EFSI door de president van de EIB, de Commissie en door EFSI zelf.

Hoewel er bij de lidstaten erkenning was voor de resultaten van het plan tot nog toe, was er ook een algemene consensus dat verdere verbeteringen in het functioneren van het plan nodig zijn. Lidstaten waren het er over eens dat het versterking van het principe van additionaliteit van EFSI projecten nodig is en verder noemende sommige lidstaten dat de geografische verdeling van EFSI projecten verbeterd kan worden. Enkele

[5] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.
[6] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Ministers steunden het idee om de hub te versterken en meer decentraal te maken.

De Commissie presenteerde de basisonderdelen van het aankomende voorstel om EFSI te verlengen tot 2020 en daarnaast te verhogen. Verschillende Ministers gaven aan dat een onafhankelijke evaluatie van EFSI nodig is voordat met een verlenging kan worden ingestemd. Het Slowaakse voorzitterschap gaf aan het proces om EFSI aan te passen en te verlengen te zullen ondersteunen in de resterende termijn.